

ویژگی های شیطان: عامل بیرونی / پنداشت و تفکر وی برتر بودن از آدمیان (مغرور) / سوگندی وی: فریب فرزندان آدم و بازداشتن از بهشت / کار و راه نفوذ وی فریب و وسوسه به سوی گناه / صاحب وعده خلاف به بندگان / اختیار انسان در انتخاب وی یا دوری از وی / خداوند، شیطان را از درگاه خود راند و برای همیشه او را طرد کرد، چون فرمان خدا را برای سجده بر انسان اطاعت نکرد.

سرمایه های عقل، اختیار، فطرت و گرایش به خیر و دوری از بدی و وجدان عاملان اصلی جلوگیری از سلطه موانع رسیدن به هدف بر انسان هستند.

✓ در میان موانع رسیدن به هدف، دشمن ترین دشمن ما از چه راهی موجب سقوط و گمراهی ما می شود؟

هنر داخل ۹۸

(۱) وسوسه کردن و فریب دادن انسان - ایجاد دشمنی و کینه در میان مردم

(۲) وسوسه کردن و فریب دادن انسان - بازداشتن از پیروی از عقل و وجدان

(۳) طغیان در درون انسان - ایجاد دشمنی و کینه در میان مردم

(۴) طغیان در درون انسان - بازداشتن از پیروی از عقل و وجدان

تدبیر در قرآن - اقدامات شیطان برای فریب انسانها

«شیطان می خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد.» (مائده ۹۱)

مفاهیم: ابزار فریب شیطان عبارتند از: شراب، قمار، شراب و قمار (علت) ایجاد عداوت و کینه بین انسانها و دوری از خدا و نماز (معلول) / هدف شیطان از این کارها دوری از یاد خدا و نماز است / هدف اصلی نماز، یاد خدا است.

«و شیطان، هر کاری را که [گناهکاران] می کردند، در نظرشان زینت داد.» (انعام ۴۳)

مفاهیم: زینت دادن گناه گناهکاران توسط شیطان ابزار اصلی وی است که منجر به فراموشی وجدان می شود.

«کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است.» (محمد ۲۵)

مفاهیم: شیطان کسانی را با آرزوهای (آمال) طولانی فریب می دهد که دارای چنین ویژگی ای باشند: پشت کردن به حق بعد از روشن شدن مسیر هدایت (حقیقت) / زینت دادن گناهان آنها توسط شیطان عامل اصلی فریب و توجیه اقداماتشان است که وجدان یا نفس لوامه را به کناره می کشاند.

رواج شراب و قمار در جهت دوری از خدا

زینت دادن گناهان

سرگرمی به آرزوهای طولانی دنیایی

✓ بر اساس کلام وحی، کدام گروه از انسانها گرفتار حيله، آرزوهای طولانی و زینت عمل زشت توسط شیطان می شوند؟

تالیفی - مشابهت

تجربی ۹۹

۱) کسانی که اهل عداوت و کینه هستند.

۲) کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند.

۳) کسانی که به وعده شیطان اطمینان کردند.

۴) کسانی که اهل شراب و قمار هستند.

سوالات منتخب امتحان

- ۱- اولین قدم در تقرب به خداوند چیست؟
- ۲- اهمیت خودشناسی را تبیین نمایید.
- ۳- سرمایه های انسان را نام ببرید.
- ۴- کدام سرمایه انسان باعث می شود تا وی مسئول سرنوشت خویش شود؟
- ۵- سخن حضرت علی(ع) در مورد سرمایه فطرت را بیان کنید.
- ۶- منظور از نفس لوامه چیست؟
- ۷- ارتباط میان سرمایه و هدف را توضیح دهید.
- ۸- موانع رسیدن به هدف نهایی برای انسان را نام ببرید.
- ۹- سخن حضرت علی(ع) در مورد نفس اماره را بنویسید.
- ۱۰- شیطان از چه راههایی انسانها را فریب می دهد.
- ۱۱- روی آوردن به نیکی و دوری از بدی حاصل بهره مندی از سرمایه وجدان است. (صحیح-غلط)
- ۱۲- نام دیگر سرمایه نفس لوامه، است. (وجدان-اماره)
- ۱۳- عامل درونی رسیدن به رستگاری و کمال شیطان است. (صحیح-غلط)

۱۴- پیامد فریب خوردن توسط شیطان بوسیله شراب و قمار چیست؟ در نهایت ره آورد آن چه امری است؟

۱۵- زینت دادن اعمال زشت و فریب با آمال و آرزوهای طولانی توسط شیطان ویژگی کدام گروه است؟

پرواز در یک نگاه

سرمایه های انسان

- جامع ترین و اصلی ترین هدف، تقرب به خداوند
- خودشناسی، سودمندترین دانشها
- خلق آسمانها و زمین برای انسان و توانایی بهره مندی از آنها توسط انسانها نشان دهنده ارزش بالای انسان در خلقت
- سرمایه درونی (عقل، اختیار، فطرت، گرایش به خیر و دوری از بدی، نفس لوامه)
- یک سرمایه بیرونی (پیامبران و امامان)

تناسب سرمایه و هدف

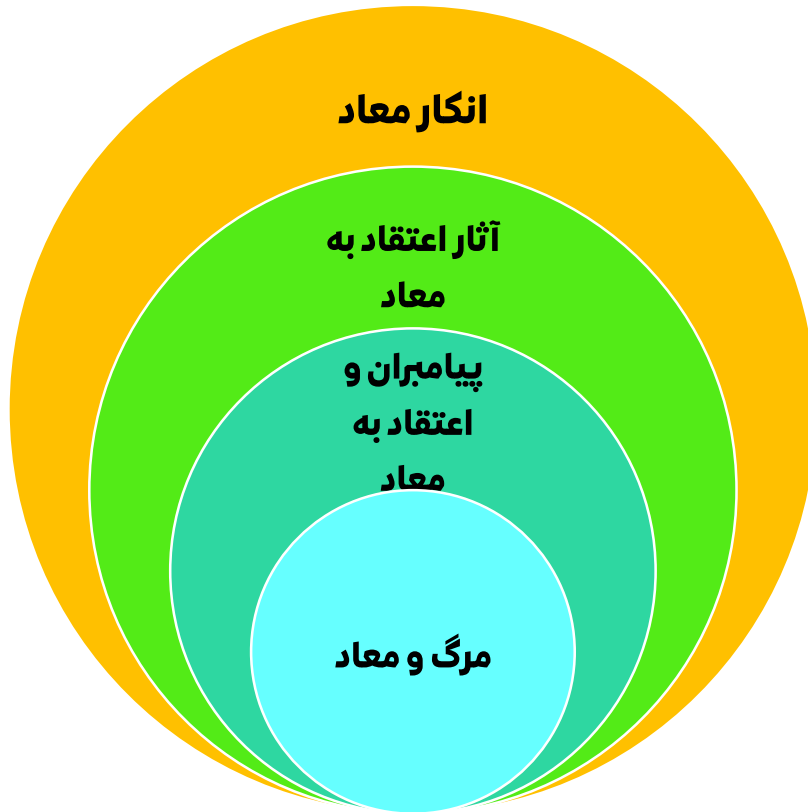
- انتخاب هدف باید بر اساس و میزان سرمایه باشد.
- عقل دوراندیش = منع خوشی زودگذر
- وجدان بامحکمه = بازداشتن از راحت طلبی

موانع رسیدن به هدف

- نفس اماره (امر کننده به بدی، طغیانگر و سرکش، دشمن ترین دشمن انسان، درونی)
- شیطان (دعوت کننده به گناه و بدی، بدون تسلط بر انسان، کار و راه نفوذ: وسوسه و فریب، زینت دادن گناهان، فریب با آرزوهای طولانی، رواج شراب و قمار در جهت دوری از یاد خدا و نماز)

درس سوم - پنجره‌ای به روشنایی

این درس در مورد ویژگی‌های آفرینش انسان و اعتقادات انسانها در مورد مرگ و آینده پس از آن است.

ما برای استفاده از سرمایه‌های الهی عطا شده فرصت محدودی داریم. فرصتی که با مرگ انسان پایان می‌یابد. هر انسانی که پا به عرصه وجود می‌گذارد، در یکی از مراحل زندگی، مرگ به سراغش خواهد آمد و پرونده زندگی او را در این دنیا خواهد بست؛ بنابراین انسان را از مرگ گریزی نیست.

چیستی مرگ و آینده انسان پس از آن، از پرسشهای فراگیری است که در طول تاریخ، ذهن عموم انسانها را به خود مشغول کرده است. درباره زندگی پس از مرگ دو دیدگاه وجود دارد: ۱- اعتقاد به معاد ۲- انکار معاد.

✓ اعتقاد به معاد

دقت در آیات مربوط به آفرینش انسان، نشان می‌دهد که انسان دارای دو بُعد جسمانی و روحانی است.

بُعد جسمانی

تجزیه و تحلیل می پذیرد (زوال)

فرسوده و متلاشی می گردد

نیازمند و محدود به مکان و زمان

با مرگ پایان می یابد (فنا)

غیرمجرد - مادی - غیرروحانی

بُعد روحانی

تجزیه و تحلیل نمی پذیرد

نامحدود

دارای آگاهی و حیات پس از مرگ

باقی می ماند و متلاشی نمی شود

مجرد - غیرمادی

دیدگاه پیامبران در مورد مرگ

پیامبران الهی و پیروان آنان مرگ را پایان بخش دفتر زندگی نمی پندارند؛ بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان تر برای روح انسان می دانند.

یا پلی به حساب می آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل میکند.

در این دیدگاه دنیا تنها بخش کوچکی از زندگی انسان است و زندگی واقعی و ابدی پس از این دنیا آغاز می شود.

رسول خدا(ص) در این باره می فرماید: «برای نابودی و فنا خلق نشده اید، بلکه برای بقا آفریده شده اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می شوید.»

از نظر پیامبر (ص) باهوش ترین مومنان کسانی اند که فراوان به یاد مرگ اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می کنند. (زیرک ترین مومنان از دیدگاه حضرت علی (ع) کسی است که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد. / درس ۸)

در دیدگاه پیامبران زندگی دنیوی همچون خوابی کوتاه و گذرا بوده است و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می شود. پیامبر(ص) می فرماید: «الْإِنْسَانُ نِيَامٌ، فَإِذَا مَاتُوا، انْتَبَهُوا» (مردم در این دنیا در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می شوند).

نکات حدیث: مرگ عامل بیداری و آگاهی انسان / بیانگر دیدگاه پیامبران به زندگی دنیا همچون خواب کوتاه / ارتباط با آیه «وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ...» و «حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ...».

های انکار معاد را نشناختن قدرت خدا معرفی می کند و دلایل و شواهد زیادی می آورد تا نشان دهد معاد امری ممکن و شدنی است و خداوند بر انجام آن تواناست.

✓ دلایل قرآن در مورد معاد چگونه است و کدام آیه بیانگر مفهوم قطعیت در قوع معاد است؟

(۱) دلایل عقلی و ضرورت - وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ...

(۲) دلایل عقلی و امکان - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى ...

(۳) دلایل ضرورت و امکان - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى ...

(۴) دلایل امکان و ضرورت - وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ...

تالیفی

✓ آفرینش نخستین انسان

در این آیات به منکرین معاد، توانایی خدا در آفرینش نخستین تذکر داده می شود و بیان می شود که همان گونه که خداوند قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می تواند بار دیگر نیز او را زنده کند. «و برای ما مثلی زد، درحالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست.»

مفاهیم: اشاره به دلیل امکان معاد، آفرینش نخستین انسان / فراموشی خلقت اولیه دلیلی بر غیرممکن بودن معاد نیست / بیانگر پاسخ به منکرین معاد / بیانگر علم الهی در آفرینش نخستین (صفت علیم) / زنده شدن مجدد بیانگر مرحله دوم قیامت.

✓ بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان

قرآن برای اینکه قدرت خدا را به صورت محسوس تری در این زمینه نشان دهد، ماجراهایی را نقل می کند که در آنها به اراده خداوند مردگانی زنده شده اند. عزیر نبی یکی از پیامبران بنی اسرائیل بود که با مشاهده استخوانهای پوسیده در کنار روستای ویران؛ در مورد زنده شدن مردگان در ذهن وی پرسش ایجاد شد و به امر الهی به مدت صد سال به خواب رفت و بعد از بیداری مشاهده کرد الاغش پوسیده و غذایش سالم ماند (تصور عزیر خواب نصف روز یا یک روز در یک بیابان) و به امر الهی حیوانش زنده گردید و نبی خدا فرمود: می دانم که خدا بر هر کاری توانا است.

تدبر در قرآن

«نه تنها استخوان های آنها را به حالت اول درمی آوریم، بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان گونه که بوده، مجدداً خلق می کنیم» (قیامت ۳ و ۴)

مفاهیم: امکان معاد اشاره به زنده شدن مردگان / بیانگر قدرت الهی / مخاطب آیه؛ منکرین معاد / ارتباط با آیات (ان الدار الآخرة لهی الحيوان - لیجمعنکم الی یوم القیامه) / مرحله دوم قیامت زنده شدن مردگان / آگاهی به معاد حاصل مرگ و ارتباط با حدیث پیامبر (فاذا ماتوا انتبهوا) / ارتباط با آیه ۵ قیامت در قسمت تدبر آخر درس / انحصار در اثر انگشت برای هر فرد.

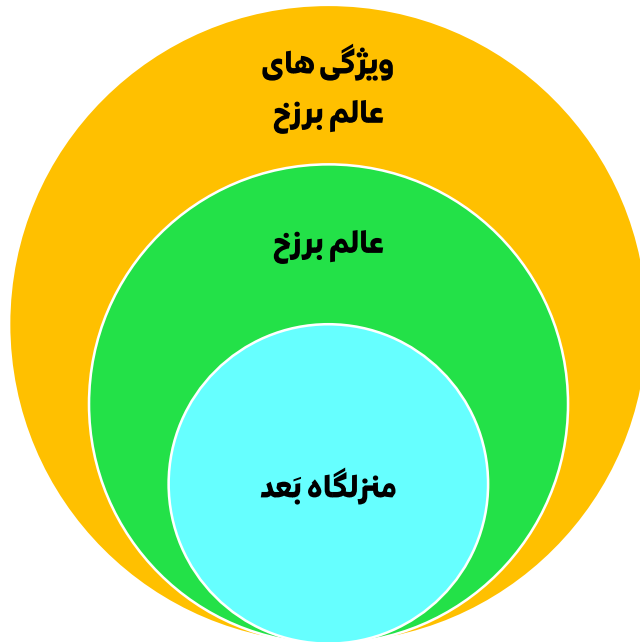
✓ اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

در برخی آیات قرآن، زندگی بعد از مرگ به عنوان یک جریان رایج در جهان طبیعت معرفی شده است. قرآن از ناباوران معاد می خواهد با مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت درک بهتری از معاد پیدا کنند. فرارسیدن بهار، رستاخیز طبیعت است که نمونه ای از رستاخیز عظیم نیز هست. «خداست که بادها را می فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان (وسیله) پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز همین گونه است» (فاطر ۹)

مفاهیم: امکان معاد اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت / رویش مجدد طبیعت بیانگر روز رستاخیز.

درس پنجم - منزلگاه بعد

این درس در مورد عالم برزخ و ویژگی های آن و تاثیرات اعمال انسان در کیفیت عالم برزخ برای انسان است.

عالم برزخ

قرآن کریم از وجود عالمی پس از مرگ، به نام برزخ خبر می دهد. برزخ در لغت به معنای فاصله و حایل میان دو چیز است. عالم برزخ میان زندگی دنیایی و حیات اخروی قرار گرفته است و آدمیان، پس از مرگ وارد آن می شوند و تا قیامت در آنجا می مانند و در صورتی که نیکوکار باشند، از لذت های آن برخوردار و اگر بدکار و شقی باشند، از رنج ها و دردهای آن متألم می گردند. (بهشت و جهنم برزخی برخوردار از لذت و درد / خبری از عذاب و پاداش نیست).

«حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ» (آنگاه که مرگ یکی از آنها فرا رسد می گوید: پروردگارا! مرا بازگردانید باشد که عمل صالح انجام دهم؛ آنچه را در گذشته ترک کرده ام؛ هرگز! این سخنی است که او می گوید، و پیش روی آنها برزخ و فاصله ای است تا روزی که برانگیخته می شوند.) (مومنون ۹۹-۱۰۰)

مفاهیم: گفت و گوی کافران و بدکاران با خداوند جهت بازگشت به دنیا / خبر از عالم برزخ و روز قیامت / صحبت انسانها با خداوند بیانگر شعور و آگاهی ارواح با تحقق توفی و ارتباط با کلام نبوی «الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا» / بیانگر وجود حیات در برزخ / ماندن در برزخ تا روز قیامت / باز بودن پرونده عمل در برزخ / برزخ محل انجام عمل نیست، عمل فقط در دنیا / کمبود عمل نیک کافران علت درخواست بازگشت به دنیا جهت انجام عمل صالح / عبارت (لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ) بیانگر غیر واقعی بودن درخواست کافران که همراه شک و تردید است و بیانگر

گناهکار بودن آنان است / پاسخ قطعی خداوند به درخواست کافران منفی است / اثر بخش بودن یک عمل صالح قبول شده در عالم برزخ و قیامت / یوم یبعثون (روز قیامت) / عبارات «یوم و یومئذ» در قرآن بیانگر قیامت.

✓ با توجه به آیه شریفه «حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ» کدام مطلب مفهوم نمی گردد؟

۱) انسان ها در هنگام مرگ از آگاهی بیشتری برخوردار هستند.

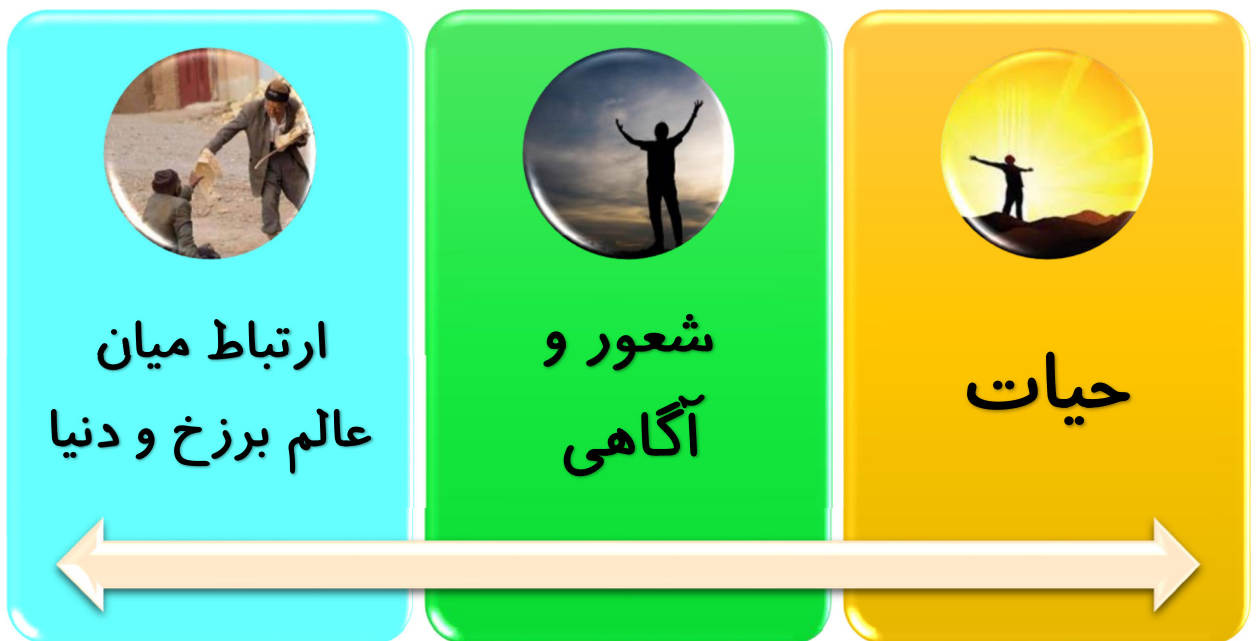
۲) انسان، پس از مرگ در موقعیتی است که حضور فرشتگان را درک می کند.

۳) انسان در جهان آخرت اختیار ندارد ولی بساط تکلیف باز است.

۴) انسان پس از مرگ وارد عالم برزخ می شود و تا قیامت در آنجا است.

ریاضی داخل ۸۶

ویژگی های عالم برزخ

✓ وجود حیات:

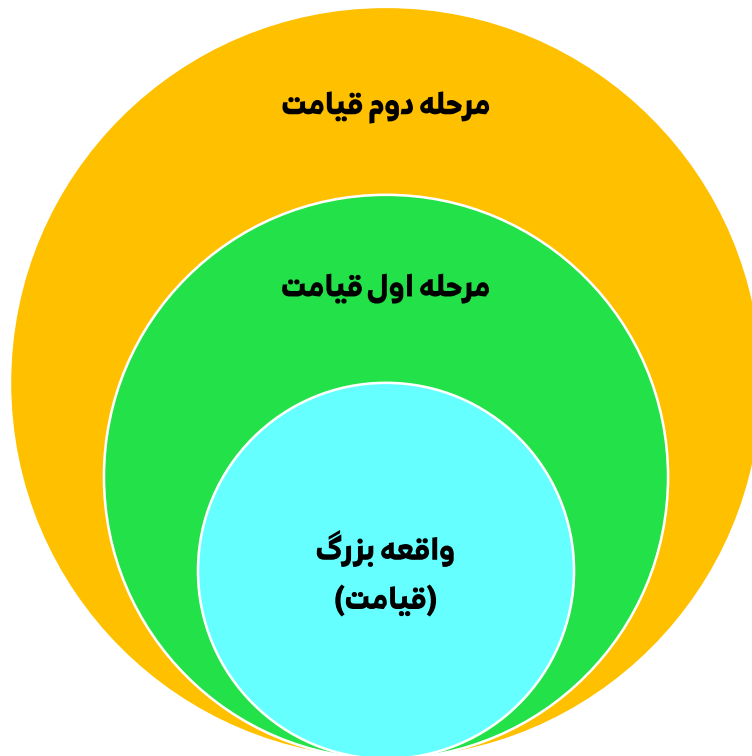
فرشتگان، حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، توفی می کنند. یعنی آن (روح) را به طور تمام و کمال دریافت می نمایند. بنابراین روح، همچنان به حیات و فعالیتش ادامه می دهد.

✓ وجود شعور و آگاهی:

با توجه به اینکه عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می دهد، یکی از ویژگی های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود. براساس آیات و روایات:

درس ششم - واقعه بزرگ

این درس در مورد قیامت و مراحل آن و کیفیت رخداد این واقعه عظیم می باشد.

احوال قیامت (شروع مرحله اول قیامت): ناگهان اتفاق می افتد؛ آنچه وعده اش داده شده بود، آنچه وقوعش حتمی و زمانش نامعلوم بود و ما آن را دور می پنداشتیم. روزی که هر مادر شیردهی، طفل شیرخوار خود را فراموش می کند. مردم از هیبت آن روز همچون افراد مست به نظر می رسند؛ درحالی که مست نیستند ولیکن عذاب خدا سخت است.

قیامت اتفاق می افتد تا آغازی باشد بر حیات ابدی انسان.

و تنها نیکوکاران (محسنین) اند که از وحشت این روز در امان اند.

پایان این جهان با برپایی قیامت همراه است. این رخداد بزرگ که در آیاتی از قرآن کریم ترسیم شده، در دو مرحله انجام می گیرد که در هر مرحله وقایع خاصی رخ می دهد.

مرحله دوم قیامت

زنده شدن همه انسانها

کنار رفتن پرده از حقایق عالم

بر پا شدن دادگاه عدل الهی

دادن نامه اعمال

حضور شاهدان و گواهان

مرحله اول قیامت

شنیده شدن صدایی مهیب

مرگ اهل آسمانها و زمین

تغییر در ساختار آسمانها و زمین

✓ مرحله اول قیامت

این مرحله با پایان یافتن دنیا آغاز می شود. (پایان جهان اولین رخداد شروع قیامت است)

۱- شنیده شدن صدایی مهیب:

صدایی مهیب و سهمگین آسمانها و زمین را فرا می گیرد. و این اتفاق چنان ناگهانی رخ می دهد که همه را غافلگیر می کند؛ قرآن کریم از این واقعه به نفخ صور یاد می کند. (نفخ صور اول - ممت و مرگ)

۲- مرگ اهل آسمان ها و زمین:

همه اهل آسمانها و زمین، جز آنها که خداوند خواسته است، می میرند و بساط حیات انسان و دیگر موجودات برچیده می شود.

۳- تغییر در ساختار زمین و آسمانها:

تحوالی عظیم در آسمانها و زمین رخ می دهد. خورشید، ستارگان، زمین، کوهها و دریاها دچار تحولی شگرف می شوند و تغییر چهره می دهند.

❖ خورشید درهم می پیچد و بی نور و تاریک می شود.

❖ آن همه ستاره ای که در آسمان می درخشید، همه به یک باره تیره می شوند،

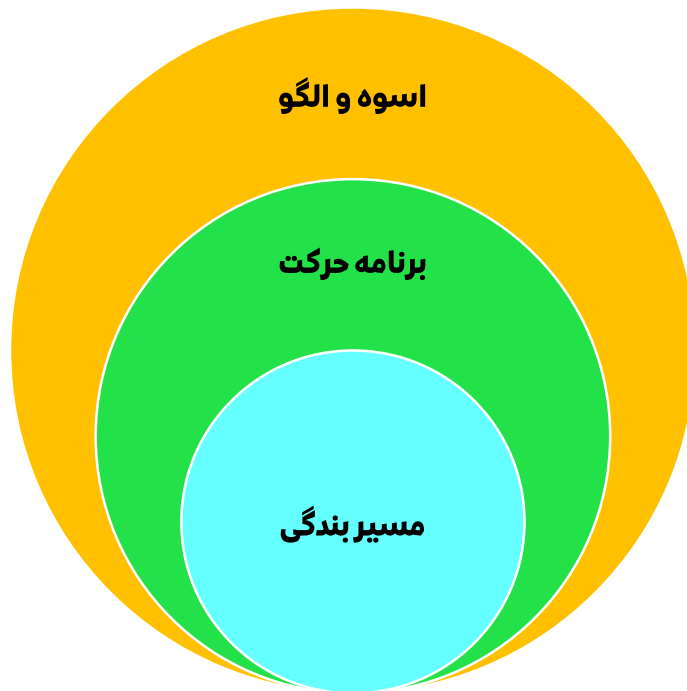
❖ زمین به شدت به لرزه در می آید و خرد می شود،

❖ کوه ها سخت درهم کوبیده شده و متلاشی می شوند و همچون ذرات گرد و غبار در هوا پراکنده می گردند.

❖ دریاها با آن همه وسعت و عظمت به هم متصل می شوند و از درون آنها آتش زبانه می کشد.

درس هشتم - آهنگ سفر

در این درس به اقدامات چهارگانه انسان در مسیر بندگی و قرب الهی و ثابت قدم ماندن در آن و ضرورت وجود الگو در مسیر هدف می پردازیم.

در دروس قبل دانستیم سرنوشت ابدی انسانها براساس اعمال آنان در دنیا تعیین می شود از آنجا که هدف از خلقت انسان رسیدن به مقام قرب خداوند است پس در حقیقت، او مسیر و هدف اصلی زندگی ماست. هر کس این نکته را دریابد و زندگی خود را در مسیر این هدف قرار دهد، در دنیا زندگی لذت بخش و مطمئن و در آخرت رستگاری ابدی را به دست خواهد آورد. البته برای رسیدن به چنین هدف بزرگ و برتری، لازم است برنامه ریزی کنیم اقدامات لازم جهت قدم گذاشتن در مسیر الهی و ثابت قدم ماندن در آن عبارتند از:

✓ تصمیم و عزم برای حرکت

عزم به معنای اراده و تصمیم بر انجام کاری است. آدمی با عزم خویش، آنچه را که انتخاب کرده است، عملی می‌سازد. هر قدر عزم قوی تر باشد، رسیدن به هدف آسان تر است (تسهیل ایصال در هدف - وصول آسان). استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف، از آثار عزم قوی است. آنان که عزم ضعیفی دارند، در برابر تندباد حوادث، تاب نمی‌آورند و مشکلات راه، آنان را به عقب نشینی وادار می‌کند. اما آنان که عزم قوی دارند، سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند.

سفرارش لقمان حکیم به فرزندش در قرآن کریم:

«وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ» (بر آنچه (در این مسیر) به تو می‌رسد صبر کن که این از عزم و اراده در کارهاست.) (لقمان ۱۷)

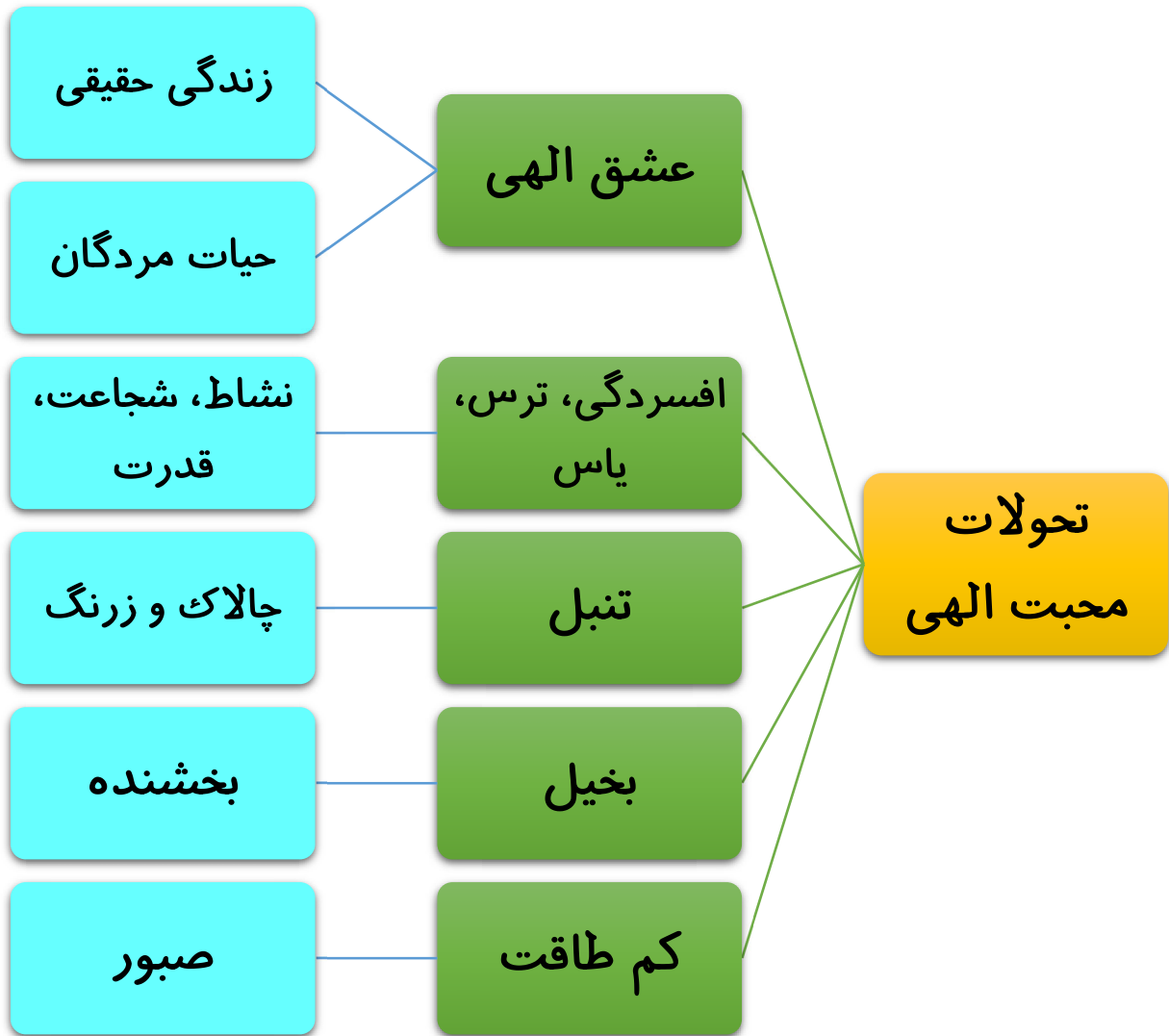
مفاهیم: اشاره به تصمیم و عزم برای حرکت در مسیر الهی / اشاره به آثار عزم / در برابر مشکلات باید صبر پیشه کرد / صبر نتیجه عزم برای حرکت است / ارتباط با حدیث امام کاظم (ع).

امام کاظم (ع) می‌فرماید: «خدایا! می‌دانم که بهترین توشهٔ مسافر کوی تو عزم و اراده ای است که با آن خواستار تو شده باشد.»

نکات حدیث: اشاره به آثار عزم / عزم و اراده بهترین توشه مسیر تقرب الهی / ارتباط با کلام لقمان.

✓ کدام مورد، یکی از آثار اراده و تصمیم قوی برای انجام کارها را بیان نموده و حال صاحبان این اراده قوی در مقابل مشکلات چگونه است؟

- ۱) وَاَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ - سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت قدم برمی‌دارند.
- ۲) فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطمأن به - سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت قدم برمی‌دارند.
- ۳) وَاَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ - راه رستگاری را که همان قرب به خداست شناخته و در آن مسیر قدم برمی‌دارند.
- ۴) فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطمأن به - راه رستگاری را که همان قرب به خداست شناخته و در آن مسیر قدم برمی‌دارند.

قرآن کریم یکی از ویژگی های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا می داند:

«وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ»

(و بعضی از مردم همتیانی را به جای خدا می گیرند آنان را دوست می دارند مانند دوستی خدا اما کسانی که ایمان

آورده اند به خدا محبت بیشتری دارند.) (بقره ۱۶۵)

مفاهیم: محبت به خدا موضوع اصلی آیه و اساس دینداری / اثر گذاری ایمان در محبت انسان و رابطه مستقیم هر دو /

محبت به خدا ویژگی مومنان است / ارتباط با حدیث امام علی (ع) «ارزش انسان...» و امام صادق (ع) «قلب انسان...» و

مناجات ابتدای درس / محبت به خدا حاصل سیر آفاق و انفس (درس ۲ سرمایه فطرت).